

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 9 czerwca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że D. Ć. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, tj. emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 1 grudnia 2014 r. z tytułu zatrudnienia u płatnika składek ID M. W.. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że w jego ocenie analiza zgromadzonego w toku postępowania kontrolnego materiału dowodowego daje podstawę do stwierdzenia, że ubezpieczona nie wykonywała pracy w firmie (...), a została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych jedynie w celu uzyskania prawa do wypłaty zasiłku chorobowego przypadającego w okresie ciąży. Zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych umowa o pracę zawarta w dniu 1 grudnia 2014 r. pomiędzy D. Ć. i M. W., jako pozorna, jest nieważna, a w konsekwencji D. Ć. nie podlega ubezpieczeniom społecznym od 1 grudnia 2014 roku. /decyzja – k. 17 odwrót - 23 akt ZUS/

Uznając powyższą decyzję za wadliwą w dniu 14 lipca 2015 r. odwołanie od niej złożyła zarówno D. Ć., jak i płatnik składek M. W. – oboje działający przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego. Zaskarżyli oni przedmiotową decyzję w całości, zarzucając organowi rentowemu:

- naruszenie prawa procesowego w postaci art. 80 k.p.a., art. 77 k.p.a., art. 78 § 1 k.p.a., art. 79 § 2 k.p.a. i art. 86 k.p.a. polegające na wybiórczym przeprowadzeniu postępowania dowodowego, zebraniu dowodów w sposób niewyczerpujący (z pominięciem dowodu z przesłuchania strony), niekompleksowej ocenie materiału dowodowego, prowadzących do nieuzasadnionego przyjęcia, że ubezpieczona jako pracownik nie podlega w okresie od 1 grudnia 2014 roku ubezpieczeniom społecznym u płatnika składek ID M. W., pomimo iż zawarła umowę o pracę i faktycznie tę pracę wykonywała na rzecz w/w płatnika składek,

- naruszenie prawa materialnego w postaci art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż w niniejszej sprawie pomiędzy ubezpieczoną, a płatnikiem składek doszło do zawarcia umowy o pracę dla pozorów, podczas gdy umowa o pracę została faktycznie zawarta i była rzeczywiście przez strony realizowana.

W kontekście powyższych zarzutów skarżący wnieśli o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez orzeczenie o podleganiu od dnia 1 grudnia 2014 roku przez ubezpieczoną ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu z tytułu zatrudnienia u płatnika ID M. W. oraz o zasądzenie od organu na rzecz ubezpieczonej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych. /odwołanie D. Ć. - k. 2-12 akt VIII U 2029/15, odwołanie M. W. k 2-12 akt VIII U 2030/15/

Odpowiadając na oba odwołania pismem z dnia 30 lipca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o ich oddalenie, przytaczając argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. /odpowiedź na odwołanie - k. 16-18 akt VIII U 2029/15, k. 14-16 akt VIII U 2030/15 /

Na podstawie art. 219 k.p.c. Sąd połączył do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy o sygn. akt VIII U 2029/15 i VIII U 2030/15 oraz postanowił prowadzić je dalej pod sygn. akt VIII U 2029/15. /okoliczność bezsporna/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

D. Ć., urodzona w dniu (...), w roku szkolnym 2008/2009 ukończyła policealne studium plastyczne uzyskując tytuł zawodowy artysty, specjalność techniki graficznej. /kopia dyplomu ukończenia szkoły policealnej –k. 203 akt ZUS/

Od października 2012 r. wnioskodawczyni podjęła w trybie niestacjonarnym, trwające 6 semestrów, studia w Wyższej Szkole (...) w Ł. na Wydziale S. Pięknych i Projektowych, na kierunku grafika. Po zaliczeniu pięciu semestrów nauki, do dnia 30 września 2015 r. wnioskodawczyni przebywała na urlopie dziekańskim. /zaświadczenie o statusie studenta – k. 207 akt ZUS/

W okresie od 15 października 2012 r. do 23 marca 2013 r. wnioskodawczyni była zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) w Ł. na stanowisku fotografa. Do zakresu jej obowiązków należało m.in.: przygotowywanie projektów graficznych, wykonywanie i obróbka fotografii, kontakt z klientem w celu omówienia szczegółów projektu, kontakt z podwykonawcami w celu sprawnej realizacji zamówień (od strony graficznej), przyjmowanie zleceń, obsługa kasy fiskalnej, współpraca z handlowcem, profesjonalna obsługa klientów (w firmie oraz telefonicznie), przygotowanie części graficznej ofert, terminowa realizacja zleceń, wdrażanie działań marketingowych firmy, aktywna sprzedaż oraz pozyskiwanie nowych klientów. /kopia świadectwa pracy z 23.03.2013 r. – k. 209-211 akt ZUS, zakres obowiązków z 06.11.2012 r. – k. 213 akt ZUS/

Od 17 do 30 kwietnia 2013 r. oraz od 1 do 15 sierpnia 2014 r. D. Ć. była zatrudniona na podstawie umowy zlecenia w (...) w Ł.. Do zakresu jej obowiązków należało zarządzanie projektami, obsługa prowadzonych projektów oraz dbanie o wizerunek firmy. /kopia umów zlecenia z 17.04.2013 i 01.08.2014 r. – k. 215, 217 akt ZUS/

Podczas wizyty wnioskodawczyni D. Ć. w gabinecie lekarskim w dniu 18 lipca 2014 r. lekarz stwierdził, że jest ona w szóstym tygodniu ciąży. /kopia karty przebiegu ciąży –k. 30 - 33/

M. W. prowadzi od 5 września 2014 r. działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w Ł.. Przeważającym przedmiotem tej działalności jest działalność agencji reklamowych (kod (...) 73.11.Z). Firma zajmuje się produkcją odzieży i marketingiem modowym. /wydruk z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej – k. 13 akt ZUS; zeznanie wnioskodawczyni D. Ć. – e-protokół z rozprawy z 06.09.2016r., czas nagrania: 00:04:20 – 00:23:00 – płyta CD k. 82; zeznanie wnioskodawcy M. W. – e-protokół z rozprawy z 06.09.2016r., czas nagrania: 00:23:01 – 00:33:09 – płyta CD k. 82/

Z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej M. W. uzyskał przychód / poniósł wydatki:

- we wrześniu 2014 r.: 8.878,20 zł / 4.463,70 zł,
- w październiku 2014 r.: 12.316,50 zł / 4.548,47 zł,
- w listopadzie 2014 r.: 17.478,92 zł / 12.568,66 zł,
- w grudniu 2014 r.: 18.044,53 zł / 14.803,73 zł,
- w styczniu 2015 r.: 8.433,45 zł / 12.474,14 zł,
- w lutym 2015 r.: 37.162,50 zł / 18.211,50 zł,
- w marcu 2015 r.: 9.554,00 zł / 12.800,79 zł,

/podsumowanie podatkowej księgi przychodów i rozchodów – koperta k. 14, k. 61, 69 akt ZUS/

W dniu 1 grudnia 2014 r. D. Ć. i M. W. zawarli umowę o pracę na czas nieokreślony, na mocy której wnioskodawczyni została zatrudniona na stanowisku kierownika projektu, w pełny wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem w wysokości 8.515 88 brutto. /umowa o pracę z 01.12.2014 r. – k. 77 akt ZUS/

Wobec braku przeciwwskazań zdrowotnych w dniu 1 grudnia 2014 r. wnioskodawczyni została uznana przez badającego ją lekarza za zdolną do pracy na stanowisku kierownika projektu. /kopia zaświadczenia lekarskiego z dn. 01.12.2014 r. – k. 75 akt ZUS.

Płatnik składek M. W. dokonał zgłoszenia wnioskodawczyni do ubezpieczeń społecznych z tytułu zawartej w dniu 1 grudnia 2014 r. umowy o pracę. /okoliczność bezsporna/

W ramach zatrudnienia w firmie płatnika składek D. Ć. zajmowała się: obsługą klientów i kontrahentów płatnika (prowadziła rozmowy i korespondencję elektroniczną, uczestniczyła w spotkaniach), składała w imieniu płatnika

zamówienia towarów na potrzeby prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, w imieniu płatnika zlecała podwykonawcom produkcję odzieży oraz nadzorowała proces realizacji zamówienia, sporządziła remanent dodatków niezbędnych do produkcji odzieży, przygotowywała i rozsyłała oferty do klientów. Opracowała także ofertę własnej marki odzieżowej płatnika składek (w tym m.in. logo marki, nazwę, layout strony internetowej, ikony bluzy szkolnej, wykonała projekty wizytówek i metek). Wnioskodawczyni opracowywała również projekty materiałów reklamowo-promocyjnych dla płatnika składek, tj.: wizytówek, szyldów, pieczętek, logo, napisu na ścianie oraz nadzorowała ich realizację. Wystawiała również faktury VAT, z których część podpisywała w imieniu płatnika składek oraz utrzymywała bieżący kontakt z obsługą księgową płatnika. /zeznania świadka M. S. – protokół z rozprawy z 04.02.2016 r.- k. 58; zeznania świadka A. P. – protokół z rozprawy z 04.02.2016 r.- k. 58-59; zeznania świadka J. C. – protokół z rozprawy z 04.02.2016 r.- k. 59; zeznania świadka A. G. – protokół z rozprawy z 04.02.2016 r.- k. 59; zeznania świadka D. M. – protokół z rozprawy z 04.02.2016 r.- k. 59-60; zeznania świadka A. W. – e-protokół z rozprawy z 19.04.2016 r., czas nagrania: 00:22:45 – 00:29:22 – płyta CD k. 73; zeznanie wnioskodawczyni D. Ć. – e-protokół z rozprawy z 06.09.2016r., czas nagrania: 00:04:20 – 00:23:00 – płyta CD k. 82; zeznanie wnioskodawcy M. W. – e-protokół z rozprawy z 06.09.2016r., czas nagrania: 00:23:01 – 00:33:09 – płyta CD k. 82; wydruki korespondencji mailowej z klientami i kontrahentami, zamówienia, kopie faktur VAT – koperta k. 14/

Obowiązki te wnioskodawczyni wykonywała od poniedziałku u do piątku w godzinach od 10-ej do 18-ej (a od marca 2016 r. od 9-ej do 17-ej) w lokalu firmy w Ł. przy Al. (...), gdzie miała do dyspozycji stanowisko pracy wyposażone w komputer z dostępem do Internetu i telefon. /zeznanie wnioskodawczyni D. Ć. – e-protokół z rozprawy z 06.09.2016r., czas nagrania: 00:04:20 – 00:23:00 – płyta CD k. 82;

zeznania świadka Z. P. – e-protokół z rozprawy z 19.04.2016 r., czas nagrania: 00:05:01 – 00:22:44 – płyta CD k. 73/

Wnioskodawczyni podpisywała się na liście obecności. /kopia listy obecności za (...) i (...) – k. 103, 105 akt ZUS/

W dniu 9 stycznia 2015 r. wnioskodawczyni otrzymała przelewem wynagrodzenie za pracę za grudzień 2014 r. w kwocie 6.000 zł netto, w dniu 9 lutego 2015 r. - za styczeń 2015 r. w dniu 10 kwietnia 2015 r. - za marzec 2015 r. Wynagrodzenie za luty 2015 r. płatnik składek wypłacił wnioskodawczyni gotówką w dniu 9 marca 2015 r. /kopia list płac za okres 12/2014 - 03/2015 z potwierdzeniami przelewów – k. 115 – 122 odwrót akt ZUS/

Od dnia 1 lutego 2015 r. wnioskodawczyni była niezdolna do pracy z powodu choroby przypadającej w okresie ciąży. /okoliczność bezsporna/

W dniu (...) urodziła córkę. /kopia zaświadczenia z 23.03.2015 r. - k. 34/

Ojcem dziecka jest wnioskodawczyni jest płatnik składek - M. W.. /zeznanie wnioskodawczyni D. Ć. – e-protokół z rozprawy z 06.09.2016r., czas nagrania: 00:04:20 – 00:23:00 – płyta CD k. 82/

Od dnia 15 marca 2015 r. do 12 września 2015 r. wnioskodawczyni przebywała na urlopie macierzyńskim oraz dodatkowym urlopie macierzyńskim. /okoliczność bezsporna/

Płatnik składek M. W. poszukiwał pracownika na zastępstwo wnioskodawczyni na czas jej nieobecności spowodowanej niezdolnością do pracy poprzez zamieszczanie ogłoszeń w szkołach odzieżowych. Działania te nie przyniosły jednak oczekiwanego rezultatu. /ogłoszenie o zatrudnieniu na stanowisku (...) oraz korespondencja mailowa – koperta k. 14; zeznanie wnioskodawcy M. W. – e-protokół z rozprawy z 06.09.2016r., czas nagrania: 00:23:01 – 00:33:09 – płyta CD k. 82/

Od marca 2016 r. wnioskodawczyni powróciła do pracy i kontynuuje zatrudnienie na dotychczasowych warunkach. /zeznanie wnioskodawczyni D. Ć. – e-protokół z rozprawy z 06.09.2016r., czas nagrania: 00:04:20 – 00:23:00 – płyta CD k. 82/

Aktualnie płatnik składek, oprócz wnioskodawczyni, zatrudnia na podstawie umowy o pracę jeszcze 4 innych pracowników, których zasadnicze wynagrodzenie miesięczne wynosi od 2.500 zł do 3.000 zł netto.

Dodatkowo pracownicy płatnika otrzymują wynagrodzenie prowizyjne w wysokości 7%. Pracownicy ci mają od wnioskodawcy niższe kwalifikacje (nie mają kwalifikacji grafika) i mniejsze doświadczenie, popełniają dużo błędów. Wnioskodawca nadzoruje ich pracę. /zeznanie wnioskodawcy M. W. – e-protokół z rozprawy z 06.09.2016r., czas nagrania: 00:23:01 – 00:33:09 – płyta CD k. 82/

Powyższych ustaleń Sąd dokonał na podstawie zgromadzonych w aktach dokumentów, w tym dokumentacji osobowej, płacowej i medycznej wnioskodawcy, dokumentacji finansowej płatnika składek oraz wydruków korespondencji e-mailowej prowadzonej przez wnioskodawczynię z klientami i kontrahentami po zawarciu spornej umowy, zamówień oraz kopii faktur VAT. Ponadto Sąd rekonstruując stan faktyczny w przedmiotowej sprawie oparł się również na osobowych źródłach dowodowych, tj. zeznaniach świadków: M. S., A. P., J. C., A. G., D. M., Z. P., A. W. a także na przesłuchaniu wnioskodawcy D. C. i wnioskodawcy M. W.. Zgromadzonym dowodom Sąd w całości dał wiarę. W ocenie Sądu nie ma żadnych podstaw do odmowy wiary zeznaniom świadków, wnioskodawcy i zainteresowanego. Zeznania świadków były, zdaniem Sądu, wzajemnie spójne i korespondujące ze sobą oraz znajdowały potwierdzenie w dokumentach a także w zeznaniach wnioskodawcy i zainteresowanego. Podkreślić należy, że wszyscy świadkowie to osoby dla wnioskodawcy obce, nie związane z osobą wnioskodawcy ani rodzinnie ani towarzysko. Nie ma zatem żadnych przyczyn aby świadkowie zeznawali tendencyjnie na korzyść wnioskodawcy czy rozmijali się z prawdą. Sąd nie dopatrywał się żadnych okoliczności pozwalających na podważenie wiarygodności świadków.

Biorąc pod uwagę, że zarówno D. C., jak i M. W., jako strony czynności prawnej, co do której organ rentowy podniósł zarzut nieważności, byli zainteresowani uzyskaniem korzystnego rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie, a nadto z uwagi na istniejące pomiędzy nimi więzi osobiste wynikające ze wspólnego rodzicielstwa, dokonana przez Sąd ocena wiarygodności i mocy dowodowej ich zeznań była szczególnie wnikliwa i krytyczna. Wynik tej oceny jest jednak pozytywny. Zeznania D. C. i M. W. są bowiem jasne, logiczne, wewnątrznie spójne i - co najistotniejsze - znajdują pełne potwierdzenie w pozostałym zgromadzonym w toku postępowania materiale dowodowym, tj. w szczególności w dokumentach i zeznaniach świadków, którzy nie pozostawali w stosunku do M. W. w jakiegokolwiek zależności służbowej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania są zasadne.

Zgodnie bowiem z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art.12 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121 – j.t. ze zm.) pracownicy, to jest osoby fizyczne pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego M. W. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) zawarł z D. C. w dniu 1 grudnia 2014 r. umowę o pracę. Ważność tej umowy została przez organ rentowy niesłusznie zakwestionowana. Niewątpliwie bowiem sporna umowa o pracę nie została zawarta dla pozorów, jest ważna, na jej podstawie była faktycznie wykonywana praca i nie ma do niej zastosowania przepis art.83 k.c.

O uznaniu stosunku łączącego strony za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy. Zgodnie z treścią art.22 § 1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 r. III AUa 433/2005, Wspólnota (...)).

Podleganie pracowniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 r. o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

Nawiązanie stosunku pracy powoduje konsekwencje prawne nie tylko w sferze prawa pracy, ale i w innych dziedzinach prawa. Jednym z takich skutków jest prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego na wypadek ziszczenia się określonych w ustawie warunków. Skutek ten po ich spełnieniu powstaje z mocy prawa. Nie można zatem wiązać zawarcia umowy o pracę, choćby zmierzała wyłącznie do uzyskania świadczeń ubezpieczeniowych, z zamiarem obejścia prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r. II UK 320/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr. 7-8, poz. 122; zdanie odrębne do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2005 r. II UK 278/04, opubl: OSNAPiUS rok 2006, Nr. 7-8, poz. 116). Cel w postaci objęcia ubezpieczeniem społecznym i uzyskania z niego świadczeń nie jest bowiem sprzeczny z ustawą ani nie zmierza do jej obejścia, a przeciwnie - co zostało już wcześniej podniesione - jest konsekwencją uzyskania statusu pracownika.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują, łącznie następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z dnia 14 marca 2001 roku (sygn. akt III UKN 258/00, opubl. OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

O czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane, jako obejście prawa.

W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2008 r., sygn. akt II UK 334/07, opubl. L.).

Sąd Okręgowy podziela również pogląd Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 25 stycznia 2005 r. II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), w którym to Sąd Najwyższy stwierdza, że stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.).

Nadto nadmienić należy, że w niniejszej sprawie to na organie rentowym spoczywał ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli, a więc, że nie miały zamiaru wywołania żadnych skutków prawnych, gdyż pracownik nie podjął wykonywania pracy, a pracodawca świadczenia tego nie przyjmował. Z tych bowiem faktów

organ rentowy wywodzi skutki prawne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2007 r., I UK 269/2006, LEX nr 328015).

Sąd Okręgowy w całości podziela także stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (Lex nr 590241), że o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 43/10 (Lex nr 619658) wskazano, że umowa o pracę jest zawarta dla pozoru, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, że nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 ze zm.) wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego i chorobowego, to podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa.

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych nie można mówić o pozorności oświadczeń woli stron w zawarciu umowy o pracę.

Postępowanie dowodowe jednoznacznie wykazało bowiem, że D. Ć. podjęła u M. W. pracę i świadczyła ją osobiście i pod kierownictwem pracodawcy, a pracodawca – świadczenie to przyjmował, płacąc umówione wynagrodzenie. Z zeznań świadków korespondujących z przesłuchaniem wnioskodawców wynika bezspornie, że wnioskodawczyni D. Ć. w spornym okresie wykonywała obowiązki pracownicze w ramach zatrudnienia na stanowisku kierownika projektu - zajmowała się obsługą klientów i kontrahentów płatnika (prowadziła rozmowy i korespondencję elektroniczną, uczestniczyła w spotkaniach), składała w imieniu płatnika zamówienia towarów na potrzeby prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, w imieniu płatnika zlecała podwykonawcom produkcję odzieży oraz nadzorowała proces realizacji zamówienia, sporządziła remanent dodatków niezbędnych do produkcji odzieży, przygotowywała i rozsyłała oferty do klientów. Opracowała również ofertę własnej marki odzieżowej płatnika składek (w tym m.in. logo marki, nazwę, layout strony internetowej, ikony bluzy szkolnej, wykonała projekty wizytówek i metek). Wnioskodawczyni opracowywała również projekty materiałów reklamowo-promocyjnych dla płatnika składek, tj.: wizytówek, szyldów, pieczętek, logo, napisu na ścianie oraz nadzorowała ich realizację. Wystawiała też faktury VAT, z których część podpisywała w imieniu płatnika składek oraz utrzymywała bieżący kontakt z obsługą księgową płatnika.

Zgromadzony materiał dowodowy dowiódł również, że opisane obowiązki pracownicze wnioskodawczyni wykonywała pod bieżącym nadzorem M. W., który był jej bezpośrednim przełożonym, zlecał jej czynności do wykonania oraz sprawdzał ich wykonanie.

Ustalenia wskazują także na to, że wnioskodawczyni wykonywała swoje obowiązki pracownicze przez pięć dni w tygodniu (od poniedziałku do piątku) w godzinach od 10-ej do 18-ej, a później od 9-ej do 17-ej w siedzibie firmy płatnika składek, wykorzystując do tego oddane przez płatnika do jej wyłącznej dyspozycji stanowisko pracy wyposażone w komputer z dostępem do internetu oraz telefon, a pracodawca był obecny w miejscu pracy w godzinach, w których skarżąca wykonywała swoje obowiązki. Jest to istotne, jeżeli uwzględni się, że zatrudnienie pracownicze odwołuje się do staranności, a nie rezultatu.

Faktyczne wykonywanie przez D. Ć. obowiązków pracowniczych wynikających z zawartej umowy o pracę potwierdzają także przedstawione w toku postępowania wydruki korespondencji elektronicznej z klientami płatnika, prowadzonej z służbowej skrzynki mailowej płatnika oraz jej prywatnej skrzynki mailowej.

W ocenie Sądu w toku niniejszego postępowania motywy związane z zatrudnieniem wnioskodawczynie D. Ć. zostały należycie uprawdopodobnione zarówno z jej strony, jak i ze strony M. W.. Wnioskodawczynie przekonywująco wyjaśniła, że po ustaniu ostatniego zatrudnienia w sierpniu 2014 r. w (...) w Ł., wiedząc już, że jest w ciąży, zamierzała skoncentrować się na dokończeniu studiów, a pomoc płatnikowi w obsłudze pozyskanego w listopadzie zlecenia 2014 r. świadczyła naturalnie. Z kolei M. W. wyjaśnił, że potrzeba zatrudnienia wnioskodawczynie jako pracownika wynikała z zaistniałego stanu zagrożenia realizacji pozyskanego zlecenia, które dzięki pracy wykonanej przez D. Ć. udało się ostatecznie zrealizować.

Wskazać również należy, że stanowisko, na jakim została zatrudniona wnioskodawczynie, co prawda było stanowiskiem nowoutworzonym, jednak w pełni odpowiadało jej wykształceniu i posiadanym przez nią kwalifikacjom i doświadczeniu zawodowemu.

Jednocześnie ustalone okoliczności faktyczne sprawy uprawniają Sąd do oceny wynagrodzenia określonego w zawartej umowie o pracę. Zgodnie z art. 78 k.p. wynagrodzenie za pracę powinno być tak ustalone, aby odpowiadało w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także uwzględniało ilość i jakość świadczonej pracy.

Otrzymywana przez skarżącą D. Ć. kwota wynagrodzenia 8.515,88 zł brutto (6.000 zł netto) za pracę na stanowisku kierownik projektu, w pełnym wymiarze czasu pracy - biorąc pod uwagę zakres wykonywanych czynności wymagających posiadania specjalistycznych kwalifikacji zawodowych grafika, jak również profil działalności gospodarczej prowadzonej przez płatnika oraz poziom wynagrodzeń i kwalifikacji pozostałych zatrudnionych u płatnika pracowników - nie może być uznana za wygórowaną. Wynagrodzenie w takiej wysokości całkowicie uzasadniała również sytuacja finansowa płatnika składek - zgromadzona w toku postępowania dokumentacja finansowa potwierdza, że od samego początku prowadzenia działalności gospodarczej płatnik uzyskiwał przychody pozwalające na ponoszenie kosztów związanych z ich uzyskaniem, a ogólna tendencja kwot uzyskiwanych przychodów była wzrostowa.

Podkreślić w tym miejscu należy również, że ze zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji medycznej wynika jednoznacznie, że choć w momencie zatrudnienia, wnioskodawczynie była już w ciąży, to badanie lekarskie przeprowadzone w dniu 1 grudnia 2014 r. potwierdziło brak przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia pracy na stanowisku kierownika projektu.

Na mocy art. 83 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących m.in. zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i przebiegu ubezpieczeń, a zatem ma prawo do kwestionowania podstaw ubezpieczenia w tym umów o pracę, jako że rodzą one skutki w dziedzinie ubezpieczeń społecznych. Jednak w takiej sytuacji to na organie rentowym spoczywa obowiązek udowodnienia pozorności umowy lub jej sprzeczności z zasadami współzycia społecznego, w myśl art. 6 k.c. Stanowisko takie zajęł także Sąd Najwyższy np. w wyroku z dnia 15 lutego 2007 r., I UK 269/06, OSNP 2008 nr 5-6, poz. 78, w którym stwierdził, iż na organie rentowym, który przyjął zgłoszenie do ubezpieczenia pracowniczego i nie kwestionował tytułu tego zgłoszenia oraz przyjmował składki, spoczywa ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli. Zdaniem Sądu Okręgowego, organ rentowy w żaden sposób nie udowodnił, iż zakwestionowana przez niego umowa o pracę miała charakter pozorny, czy była sprzeczna z zasadami współzycia społecznego. Pełnomocnik reprezentujący Zakład Ubezpieczeń Społecznych przedstawił żadnych dowodów pozwalających na podzielenie czynionych przez niego zarzutów.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że D. Ć. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 1 grudnia 2014 roku jako pracownik u płatnika składek M. W..

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy rozstrzygnął stosownie do wyników postępowania i na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na rzecz odwołującej się D. Ć. i M. W.

(pkt 2. wyroku) kwotę po 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – stosownie do treści § 11 ust. 2 (w brzmieniu obowiązującym do spraw wszczętych do dnia 31 lipca 2015 roku), w zw. z § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 490), mając na uwadze, że zgodnie z § 22, obowiązującego od dnia 1 stycznia 2016 roku, rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U z 2015 r, poz. 1805) - do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji.